

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA VOL. VI

South Dakota • Tennessee • Texas • Utah • Vermont
Virginia • Washington • West Virginia
Wisconsin • Wyoming

FERDINANDO FREGA

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. VI

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 20

*Південна Дакота, Теннессі, Техас, Юта, Вермонт,
Вірджинія, Вашингтон, Західна Вірджинія, Вісконсин,
Вайомінг. Останній відрізок американської подорожі і
нота, що завершує серію.*

Розділ нульовий — спільний вступ

*Цей вступний розділ спільний для всіх шести томів серії
Women of the United States. Він подається тут повністю і
згорнутий, щоб серію можна було читати послідовно, без
повторів.*

НУЛЬОВИЙ РОЗДІЛ

Тут світ — не територія: це межа. Північний полюс не вітає, не прощає, не залишає місця для помилки. Біле панує як абсолютна сутність, мовчазна й без пам'яті. Температура тут — не метеорологічний показник: це хижак. Ніч триває місяцями, розчавлює думки, спотворює обриси людей, ковтає їхню волю.

Громад мало, вони малі й замкнені. Інуїти, юпіки, арктичні народи живуть там, де ніхто не вирішив би залишитися. Тут кожна людина необхідна для виживання групи. Якщо ти не корисний, ти стаєш тягарем. А ті, хто стає тягарем, зникають у тиші, у снігу, у логіці середовища, яке не йде на поступки.

Наукові бази додають інший холод: холод ієрархій. Жінка тут — рідкісна присутність, аномалія, яка мусить пристосуватися або загинути.

У цьому місці поняття «зникнення» не існує. Є лише біле, що стирає все.

Жінки інуїтів і юпиків

Арктичну дівчинку не пестять: її готують. Вона рано вчиться опиратися холоду, темряві й голоду. Вона мусить стати корисною для роду, бо тут ідентичність не особиста. Вона функціональна. Жінка несе тягар родини й громади: їжа, вогонь, діти, шкури, догляд. Ніхто не говорить про права. Ніхто не говорить про крихкість. Депресія існує, але не має імені. Насильство існує, але не має свідків.

Жінка наукових баз

Освічена, компетентна, звична до дисципліни. Вона приїжджає як дослідниця, технікня, лікарка. І швидко виявляє, що Північний полюс не визнає дипломів. Тут важить лише психічна витривалість. Над нею панують чоловічі ієрархії, і будь-яку ознаку слабкості тлумачать як слабкість. Це середовище, де сили замало: потрібен граничний самоконтроль.

Західна жінка «ззовні»

Вихована у свободі, вона приїжджає з вірою, що здолає холод. Але це місце її ламає: самотність, крихітні простори, нескінченні мовчання. Бази — не громади, це механізми. І жінка всередині механізму, спроектованого чоловіками, мусить боротися, щоб не зникнути.

Подорож на край світу

Мій сусід Антоніо, якого всі звали Ніно, роками говорив про Нордкап, про опівнічне сонце, про місяці без темряви. Це була мрія, яку він носив у кишені, як щось неможливе. Одного травневого ранку я подзвонив йому у двері й сказав тільки це: «Збирай валізу. Я повернуся за годину. Ми повернемося за 30 днів». Він подивився на мене здивований, щасливий. Його дружина, стривожена, спитала, які в нас плани. «Наздогнати мрію», — відповів я.

Ми сіли в машину. Наші дружини дивилися на нас як на божевільних. Але ця подорож була справжньою. Ніно вже був сповнений запитань. «Куди ми їдемо? Скільки грошей брати?» «Розслабся, — сказав я йому. — Будемо там за 54 години. Лише 5000 км. Ми в новому Range Rover. Насолоджуйся дорогою».

Кожні 300 км мені доводилося зупинятися: він, на дванадцять років старший за мене, мав свій ритм. Я мав воду й напої; він мав каву й фізіологічні потреби. І що далі ми їхали, то більше він розповідав про своє життя. Речі, яких я ніколи не дізнався б, якби не та нескінченна дорога.

Двоє чоловіків самі в машині, і весь час — про жінок. Він знав тільки свою дружину. Я сміявся. Я заспокоїв його: «Ми такі самі».

Він спитав, як мені вдається не збожеволіти за кермом 60 годин. Я розповів йому про Росію, коли у 22 роки я їхав 51 годину, щоб зустрітися з жінкою, якої ніколи не бачив. «Відстані — не межі, — сказав я йому. — Це виправдання. У мене їх ніколи не було».

Прибуття в біле

Ми в'їхали в Норвегію. Хостел при дорозі. Машину ми залишимо там і далі поїдемо на санях.

Провідник був закутаний, непроникний. Коли вона зняла окуляри, я побачив, що це жінка. Норвежка, мовчазна, пряма, крижана. Ніно посередині саней, вона попереду, я зі своїми 190 см позаду, замикаючи.

Було ще світло. Годинник показував час, але не казав мені, ніч це чи ранок. Це було опівнічне сонце. Ми дісталися Нордкапу.

Ніно плакав. Він обійняв мене. Я сказав йому, сміючись: «Обережно... люди подумують, що ми геї». Ми сміялися, але ми були на краю світу.

Потім прийшов мороз: -52°C .

Вхід у справжню Арктику

Нас відвели до металевого контейнера перевдягнутися. Надзвичайно важкі, ватовані костюми, застебнуті на складні блискавки.

Я заплатив провідниці. Ніно залишили в іглу з кількома чоловіками; мене — в іншому, з родиною: старий чоловік, між 70 і 80 роками, і три жінки від 30 до 50.

Це був замкнений світ. Простий. Жорстокий.

Чоловік тримався осторонь. Жінки тримали ритм. А вбиральнею був пагорб за п'ять метрів від іглу: кашка замерзала, перш ніж торкнутися землі. Моє перше суюю стало жовтою арктичною зіркою. Це Північ вітала мене.

Жінка середнього віку, Магі, трохи говорила англійською. Решта — жести, очі, руки. Мова холоду.

Коли я не знав, як користуватися костюмом, вона, не замислюючись, торкнулася мого паху, щоб показати мені приховану блискавку. Не було ні лукавства, ні збентеження: лише функція. Виживання.

Три дні в іглу

Принесли їжу. Копчена риба, сира риба, печінка тріски, китове черево. І кульки з акули. Вибору не було. Альтернативи не було. Це було те, що дає природа.

Потім я випив червону рідину. Я думав, що це вино. Це була профільтрована, прокип'ячена, підсолоджена китова кров. Я випив її. Вона дала мені силу, якої я ніколи раніше не відчував. Первісну енергію. Я подумав, що це кокаїн. Ні. Це Північ входила в тіло.

Жінки спостерігали за мною. Старий пішов на полювання. Я відпочивав і пив кров. Три дні без телефону, інтернету, комп'ютера, без Ніно. Тільки я і вони.

Ночі не було. Лише світло, вогонь, лід і подих.

Три жінки вляглися спати. Я шукав собі місце. Наймолодша підняла руку й жестом поклікала мене ближче. Вони вибухнули сміхом. Я не зрозумів. Вони сказали, що я їхнє «Різдво».

Так вони казали, що мене прийняли.

Я спробував дати їм трохи грошей, щоб подякувати. Вони відмовилися. Вони хотіли лише обіймів. І кількох слів калабрійською, щоб відчувати себе ближчими.

Там я зрозумів цінність справжніх дарунків: тих, які не можна ні купити, ні продати.

Прощання провідниці

Через три дні прибула провідниця. Вона годину говорила з трьома жінками. Я був надворі. Я не розумів, що вони кажуть. Це була не моя справа. Це була їхня мова, їхній світ, їхній закон.

У контейнері, коли я роздягався, увійшла провідниця. Цікава. Пряма. Північна. Вона міцно мене обійняла. Вона мене поцілувала. Її шкіра була біла, як молоко. Її очі були сині, як серпневе небо.

Вона попросила мене забрати її звідти. Вона зробила б що завгодно, аби вирватися з того світу.

Я шанобливо всміхнувся. Я не міг. Я не мав права.

Я залишив їй лише одну обіцянку: «Якщо тобі щось знадобиться, напиши мені листа. Я тобі допоможу». Вона відмовилася навіть від грошей. Вона була гарною жінкою, але самотньою. Самотність, якої не видно здалеку. Самотність, якої холод не прощає.

Повернення додому

Ми поїхали забрати Ніно. Він був у захваті. Він не хотів повертатися. Але в мене була зустріч із його дружиною.

Він розповідав усім про свої три дні. Я мовчав. Я ніколи нічим не ділився з людьми. Тільки з папером.

І так, поки Ніно повертався у свій світ, я вже був на шляху до іншого. Інша мета. Інша зустріч.

Ласкаво просимо.

Епілог

Північ не забирає тебе: вона тебе змінює. І ніколи

не повертає цілим. Чоловіки приїжджають на Північний полюс по світло, тишу, фотографії, мрії. Жінки залишаються, щоб вижити.

Чоловіки розповідають, що бачили. Жінки мовчать про те, що пережили.

Чоловіки повертаються. Жінки залишаються. Вони залишаються в холоді, у сніжних домівках, у мовчанні, якого ніхто не чує. Вони залишаються, щоб підтримувати громади, які їх не шанують. Вони залишаються, щоб захищати дітей, старих, чужинців. Вони залишаються невидимими.

Звідти я забрав лише один спогад: гарна, неймовірно гарна жінка, але самотня. Не в романтичному сенсі. У людському сенсі. У трагічному сенсі.

Роздуми

Північ не вбиває тіло. Вона вбиває присутність. А те, що залишається, — біле: місце, де жінки живуть і водночас зникають.

Ось чому я пишу. Бо крайні місця не розповідають своєї історії. А ті, хто їх перетинає, не можуть дозволити собі розкіш мовчати.

Не я. Не я. Моя земля мене народила, а решта світу приймає мене не як гостя, а як члена родини.

З абсолютної близьки Півночі я спустився в абсолютний хаос Сполучених Штатів.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Неможливе завдання

Вісімнадцять років роботи в американській компанії дають тобі те, чого не дасть жодна інша компанія у світі: робочу культуру, процедури, чітку місію і систему цінностей, які не є теорією — це щоденна практика. Їх тобі не пояснюють; їх у тобі вибудовують. І роблять це, не питаючи твого дозволу.

Я був в офісі в Нью-Йорку, коли мені запропонували роботу, якої я ніколи не уявляв. Не підвищення. Не переведення. Експеримент.

Конфіденційна програма, створена, щоб перевірити модель людських стосунків усередині Сполучених Штатів. Вони не обрали ні менеджерів, ні психологів, ні тренерів. Вони обрали людей із певним типом реального життєвого досвіду. І випало моє ім'я — хоча я вісімнадцять років працював у продажах. Вони дивилися не на посаду: вони дивилися на розум.

Тест було просто пояснити й надзвичайно важко виконати:

відвідати 50 американських штатів за один рік, самому обираючи міста й залишаючись у кожному щонайменше тиждень.

Останні два тижні мали бути примусовою відпусткою. Вони покривали всі витрати. Мені треба було тільки жити, спостерігати, розуміти й щопонеділка подавати звіт. Людський, сухий, точний звіт.

Я підписав контракт. Повідомив домашніх. Вони нічого не спитали. Вони хотіли тільки знати, чи надійшли щомісячні запаси. На мене чекав рік в Америці. На них, як завжди, чекав наступний місяць.

Про всяк випадок мою зарплату перераховували прямо на мій банківський рахунок в Італії. Це був ввічливий спосіб сказати мені: «Не наробіть дурниць. Живіть із тим, що маєте. Подивимося, хто ви насправді».

Лише через п'ятнадцять років я отримав доступ до своїх оригінальних звітів, аналізів і матеріалів, які вони зібрали про мене. Звідти й народилася ця книжка. Я отримав дозвіл її опублікувати за однієї умови: ніколи не називати компанію, яка її замовила.

Це неважливо. Ця історія не про логотипи. Вона про чоловіка в країні, яку неможливо зрозуміти, якщо не пережити її на власній шкірі.

Почати з найвіддаленішої точки?

Логічним вибором було почати з окраїн, а не з центру. З двох простих причин:

1. Я був свіжий після експерименту: висока ясність, максимальна увага.
2. Почавши з крайньої точки, я міг виправити курс і завершити подорож чисто.

Мені не треба було починати з Бостона чи Чикаго. Я мав почати з кордону. З місця, яке було Америкою лише на папері.

Я обрав Джуно, столицю Аляски. Ізольовану. Досягну лише човном або літаком. Місто, яке нікому не належить. Ідеальне

місце для початку.

Оптимізувати ресурси

Перед від'їздом я зробив те, що американець поважає насамперед: організувався як професіонал, а не як турист.

Я подзвонив до трьох найпопулярніших авіакомпаній, тих, що мають найбільші внутрішні мережі. Менш ніж за годину я купив книжечку на п'ятдесят внутрішніх перельотів зі знижкою 60%.

Без обмежень у часі. Без обмежень у днях. Без обмежень. Лише одна умова: використати їх протягом року.

Те саме я зробив із мережами готелів, таксі Uber і компаніями прокату авто, а потім склав як слід розклад етапів, способів пересування, але не часу.

Я був готовий.

Це був мій перший справжній успіх. Перша ознака того, що я вмію рухатися. Америка винагороджує тих, хто діє, а не тих, хто чекає.

Коли компанія побачила цю операцію, вона зробила те, що завжди робить американська культура: перевірила надійність.

Чи здатен я впоратися з роком постійного руху? Чи здатен я дати раду несподіванкам, відстаням і надзвичайним ситуаціям? Чи я самостійний?

Тому перед від'їздом я владнав ще одну важливу деталь:

я подбав про те, щоб на моїй кредитній картці був щомісячний ліміт щонайменше 100 000 доларів.

Вони були не для того, щоб їх витратити. Вони мали показати, що ми вміємо ними розпоряджатися. Американці думають так: якщо в тебе немає самостійності, у тебе немає свободи. А якщо в тебе немає свободи, тебе не можна оцінити.

Від тієї миті програма вже не була завданням. Це була місія.

А ТЕПЕР МИ СПРАВДІ ВИРУШАЄМО

Аляска є частиною Сполучених Штатів лише за географією. Це інший світ.

Це місце, де жінки зникають безслідно. Де скарга ніколи не доходить до адресата. Де міста — лише цивілізовані острови посеред дикого континенту.

Джуно був моїм першим випробуванням: столиця, жодна дорога з якої не веде до решти країни. Шматок Америки, який не відчувається як Америка.

Тут я почав дещо розуміти: подорож буде не географічною. Вона буде людською.

БЛОК 1 (Том I)

Алабама – Аляска – Аризона – Арканзас – Каліфорнія – Колорадо – Коннектикут – Делавер – Флорида – Джорджія

БЛОК 2 (Том II)

Гаваї – Айдахо – Іллінойс – Індіана – Айова – Канзас – Кентуккі – Луїзіана – Мен – Меріленд

БЛОК 3 (Том III)

Массачусетс – Мічиган – Міннесота – Міссісіпі – Міссурі – Монтана – Небраска – Невада – Нью-Гемпшир – Нью-Джерсі

– Нью-Мексико

БЛОК 4 (Том IV)

Нью-Йорк – Вашингтон

БЛОК 5 (Том V)

Північна Кароліна – Північна Дакота – Огайо – Оклахома –
Орегон – Пенсільванія – Род-Айленд – Південна Кароліна

БЛОК 6 (Том VI)

Південна Дакота – Теннессі – Техас – Юта – Вермонт –
Вірджинія – Західна Вірджинія – Вісконсин – Вайомінг

ПІВДЕННА ДАКОТА

Південна Дакота — земля вітру, льоду і відстаней. Це одне з тих місць, де править природа, а суспільство йде за нею, часто відстаючи. Це штат землі, скотарства, індіанських резервацій, маленьких міст, закритих громад, зим, що тривають надто довго, і можливостей, що швидко закінчуються.

Тут жінка живе між:

– величезною ізоляцією – далекими службами –
екстремальним кліматом – обтяжливими родинними ролями
– мізерною роботою – розчавленими корінними громадами –
прихованою сільською бідністю

Південна Дакота не зла. Вона безжально конкретна. А в конкретності жінок сприймають як належне.

Жінка з індіанської резервації лакота – 38

років

Пайн-Рідж — відкрита рана. Крайня бідність, безробіття, крихкі школи, залежності і незагоєні історичні травми.

Алана, 38 років, мати чотирьох дітей, належить до народу оглала лакота. Вона працює в маленькій школі. Її день — це балансування між родиною, роботою, громадою і постійними надзвичайними ситуаціями.

Багатьох служб немає. Багато допомоги не доходить. Багато людей живе з давнім болем і хитким сьогоденням.

Її відсутність — історична і політична:

держава побудувала резервацію, щоб стримувати населення, а не щоб його підтримувати.

І жінка лакота несе тягар, який не мав би бути її.

Фермерка зі сходу штату – 52 роки

У східній частині штату — величезні ферми. Непередбачувана погода, тварини, техніка і рахунки, які ніколи до кінця не сходяться.

Джулі живе і працює на одній із цих ферм. Вона не «допомагає» чоловікові: вона робить половину роботи, якщо не більше.

– Доглядає тварин – Водить трактори – Веде рахунки – Готує для великої родини – Дає раду кліматичним негодам – Витримує морозні зими – Робить тисячу речей, які ніколи не з'являються в балансах

Її відсутність — культурна:

Її робота необхідна, але її називають «домашньою». Яка в біса домашня: це сільськогосподарська праця, важка і постійна.

Жінка з маленького міста — 44 роки

У середніх містах Середнього Заходу життя здається спокійним, але це спокій, що виснажує.

Карен живе в Рапід-Сіті. Вона працює касиркою у великому супермаркеті. Мінімальна зарплата, гнучкий графік «через потреби бізнесу», зростання цін, мало альтернатив.

Її життя складається з:

— одноманітної роботи — великих відстаней — жодного культурного життя — небагатьох друзьб, бо люди тут живуть ізольовано — постійного відчуття, що застрягла

Її відсутність — географічна та емоційна:

бракує не справ, бракує всього іншого.

Жінка, яка приїхала почати все спочатку — 31 рік

Багато жінок приїжджає до Південної Дакоти, шукаючи доступне місце, щоб почати все спочатку. Низька оренда, тихі вулиці, ілюзія спокою.

Емма — одна з них. Вона приїхала з Західного узбережжя, де життя було надто дорогим. Вона думала, що почне тут усе спочатку.

Потім вона дізналася правду: — жодної громади — жодної підтримки — мізерна робота — величезна самотність — виснажлива зима — далеко від усього.

Її відсутність — це відсутність стосунків:

вона знайшла простір, але не знайшла життя.

Епілог — Південна Дакота

Південна Дакота — земля опору. І жінки першими опираються й останніми отримують визнання.

В індіанських резерваціях, на фермах, у маленьких містах її життя — балансування без страховочної сітки: один хибний крок може коштувати їй усього.

Це штат, який довіряє жінкам величезну роль, а потім залишає їх самих із нею.

Роздуми — Південна Дакота

Відсутність жінок тут не виникає з прямого соціального конфлікту. Вона виникає із суми трьох чинників:

— безмежна територія, що ізолює — важка і не вирішена історія
— жорсткі ролі, які сприймають як належне

Жінки невидимі, бо їхню боротьбу вважають «нормальною». І в цьому проблема.

Цей розділ прояснює одне: Південна Дакота — не місце, де жінки не працюють. Це місце, де жінки працюють більше за всіх, а визнання отримують найменше.

ТЕННЕССІ

Теннессі — штат музики, пилу, гір, Біблійного поясу, полів, міст, які силкуються стати сучасними, і глибинки, яка ніколи не хоче змінюватися. Це місце, де жінки живуть, затиснуті між

двома протилежними силами: поштовхом сучасності (Нашвілл, Мемфіс) і стіною традиції (усе інше).

Міста ростуть. Передмістя стоять на місці. Релігія входить у політику, а політика — у приватне життя. І жінки опиняються в пастці між давніми правилами, низькими зарплатами, мізерними послугами і громадами, які вимагають надто багато, нічого не даючи натомість.

Це гарна країна, щоб її відвідати, але складна, щоб у ній жити.

Жінка з Нашвілла – 29 років

Нашвілл — столиця кантрі-музики, але й столиця ілюзій. Тисячі молодих людей приїжджають, щоб «пробитися», і опиняються на низькооплачуваних роботах, у жорсткому нічному житті та нескінченних змінах.

Джессіка працює офіціанткою в барі, де щовечора виступають молоді артисти. Її зміни тривають за північ, вона вдихає дим, усміхається клієнтам, які надто багато говорять, і повертається додому виснажена.

Місто говорить про музику. Вона говорить про оренду.

Її відсутність — економічна і культурна:

вона частина системи, яка живить мрію, але до мрії не має доступу.

Афроамериканка з Мемфіса – 43

роки

Мемфіс — місто з велетенською душею: блюз, соул, історія чорних. Але це й одне з найбільш і найнерівніших міст Америки.

Аїша працює в початковій школі у важкому районі. Багато родин живуть на межі, і багато дітей приходять із ранами, які сама освіта загоїти не може.

Вона тримає все: – класові проблеми – відсутні родини – брак коштів – складний район – повна відповідальність.

Її відсутність — соціальна і расова:

вона в центрі громади, але держава вважає її лише частиною шкільної машини.

Сільська жінка – 50 років

За межами Нашвілла і Мемфіса лежить суворіший Теннессі: бідні села, розкидані будинки, крамниці, що відкриваються і закриваються, фізична праця і церкви як єдині наявні інституції.

Бренда живе в маленькому містечку на півдні Аппалачів. Вона там виросла, має двох дорослих дітей і чоловіка, який працює уривками.

Вона дбає про все: – дім – старі батьки – справи – ремонт – випадкові зміни в крамниці.

Її відсутність — географічна:

вона живе поза мапою можливостей. Вона не має альтернатив. Вона не має запасу.

Жінка в пастці приватної медицини – 37

років

У Теннессі одна з найгірших систем охорони здоров'я для незастрахованих. Непомірні ціни, мало підтримки і багато

приватних лікарень.

Мішель працює асистенткою в клініці. Щодня вона бачить пацієнтів, які не можуть заплатити, людей, які відкладають лікування, і матерів, які приходять надто пізно.

Але й вона посередині: у неї мінімальна страховка, недостатня зарплата, особисті медичні борги.

Її відсутність — медична:

вона працює в медицині, але не може дозволити собі лікування.

Епілог – Теннессі

Теннессі — штат, який змінюється на поверхні, але всередині лишається жорстким.

Великі міста нав'язують нові ритми, сільські райони — старі традиції. Посередині жінки тримають усе разом:

– крихкі родини – нестабільна економіка – слабка освіта – непомірна медицина – осудлива релігія – недостатні зарплати

Вона присутня всюди, але ніхто її не визнає.

Роздуми – Теннессі

Жіноча відсутність тут виникає з подвійного тягаря: тягаря історії і тягаря релігії.

Жінки живуть між давніми обов'язками і сучасними проблемами, без захисту й без шпарин, щоб вислизнути.

Це країна, де жіночу стійкість сприймають як належне, ніби вона природна, неминуча, очевидна. Це не так.

Цей розділ чітко каже те, чого багато хто уникає: сила жінки — не привід не давати їй того, на що вона заслуговує.

ТЕХАС

Техас великий в усьому: територія, гроші, релігія, гордість, суперечності. Це один із найбагатших штатів і водночас один із найнерівніших. Економічна потуга з політичним мисленням, оберненим у минуле. Місце, де жінки мусять виживати серед:

— обтяжливого законодавства — жорстких родинних ролей — некерованих міст — нескінченних передмість — прихованої сільської бідності — необхідних, але ігнорованих громад іммігрантів — зростання цін — браку захисту

Техас дивує тебе, якщо дивитися на нього ззовні. Він не дивує тебе, якщо проживати його зсередини.

Латиноамериканка з Х'юстона — 33 роки

Х'юстон — одне з найрізноманітніших міст Америки. Але й одне з найжорсткіших для тих, хто внизу. Марібель із Сальвадору. Вона працює в центрі догляду за літніми людьми. Зміни виснажливі, підтримки мало, а затори щодня з'їдають години твого життя.

Х'юстон величезний: величезні відстані, ненадійні автобуси, екстремальна погода. Пересуватися тут — це робота.

Марібель надсилає гроші родині, виховує дітей, терпить усе.

Її відсутність — економічна і міська:

місто нею користується, але її не захищає.

Біла жінка нафтових родовищ – 41 рік

Нафтові міста багаті тільки на вигляд. За ними — руйнівні зміни, нещасні випадки, наркотики і крихкі родини.

Емі живе в Одесі. Її чоловік працює на вишках, зникає на тижні й повертається спустошений або збуджений.

Вона робить усе: — діти — дім — рахунки — надзвичайні ситуації — велика родина — хаос — постійна напруга.

Нафтове багатство ніколи не доходить до її рук.

Її відсутність — промислова:

Техас прославляє нафту, але не тих, хто несе її людську ціну.

Жінка без медичного захисту – 35

років

У Техасі надзвичайно суворі закони щодо медичної допомоги жінкам. Доступ складний, ціни високі, послуг мало. Для багатьох жінок єдиний вихід — якимось викручуватися.

Челсі, 35 років, живе в Лаббоку. Вона працює клеркинею, але страховка в неї мінімальна, і кожен серйозний візит до лікаря стає боргом.

У неї хронічний біль, який вона ігнорує. У неї аналізи, які вона роками відкладає. Вона боїться рахунку більше, ніж хвороби.

Її відсутність — водночас санітарна і політична:

держава контролює її тіло, але не лікує його.

Іммігрантка без документів – 28

років

Кароліна живе в Сан-Антоніо. Вона прибирає офіси й будинки. Готівкою. Завжди готівкою.

Страх постійний: поліції, імміграційної служби, роботодавців-визискувачів, осудливих сусідів.

У неї є навички, сила, розум, але немає прав. Для держави вона не існує. Для міста вона незамінна.

Її відсутність — правова:

у Техасі жінка-іммігрантка тримає цілі галузі, але ніхто її не визнає.

Епілог – Техас

Техас великий і суперечливий: багатий і бідний, сучасний і відсталий, могутній і безжальний.

Жінки тримають крихку частину штату: – некеровані міста – передмістя, що тягнуться без кінця – нафтові платформи – бідні школи – переповнені будинки – низькі зарплати – обмежувальні закони.

Вона присутня всюди, але її вважають витратним матеріалом.

Роздуми – Техас

Відсутність жінок тут виникає з поєднання трьох велетенських сил: економіки, культури, політики.

Техас — місце, де жінки мусять бути сильними з власної волі. Де свободу обіцяють чоловікам, а опору вимагають від жінок.

Це штат, який вимагає від жінок бути опорами, але поводить з ними як із замінними ресурсами.

Техас не стирає жінок: він їх поглинає.

ЮТА

Юта — парадокс. Люди бачать у ній ідеальний штат: великі родини, тихі міста, вражаючі гори, порядок усюди. За цим фасадом — величезний соціальний тиск, особливо на жінок. Панівна присутність Мормонської церкви створює жорсткі ролі, точні очікування, жіночу модель, яка мусить бути:

– матір'ю – дружиною – вихователькою – завжди усміхненою
– завжди доступною – ніколи в конфлікті

І навіть ті, хто не належить до цієї релігії, однаково живуть у її тіні.

Юта безпечна, так. Але не така вільна, як здається.

Мормонка під тиском – 31 рік

Емілі виросла в традиційній мормонській громаді. Вийшла заміж у 22, до тридцяти мала трьох дітей. Її життям керують точні правила: служіння, родина, вірність, порядок, спокій.

Ззовні вона бездоганна. Усередині вона виснажена.

Вона не може скаржитися, не може просити допомоги, не може сказати, що втомилася. Бо «ти не повинна втомлюватися».

Її відсутність — духовна і культурна:

система не передбачає її внутрішнього світу, тільки роль.

Нерелігійна жінка, яка живе всупереч

течії – 39 років. Сандра не мормонка. Вона працює в маркетингу. У неї є донька, вона розлучена і живе за власними правилами. У Юті цього досить, щоб тебе вважали «іншою». Соціальні стосунки складні. Традиційні родини її не приймають, багато дружб поверхові, а робочі місця сповнені осуду.

Її відсутність — соціальна:

бути поза рамками означає бути поза колом.

Латиноамериканка-іммігрантка – 34 роки

У Юті величезне, часто невидиме латиноамериканське населення. Ана працює на заводі з пакування харчів. Дванадцятигодинні зміни, холодні приміщення, задубілі руки, низькі зарплати.

Місцева громада ввічлива, так, але відсторонена. Інтеграція мінімальна. Послуг мало. Ціни на житло щороку ростуть.

Ана живе, щоб працювати, і надсилає гроші родині. Нічого більше.

Її відсутність — економічна і культурна:

вона частина державної машини, але держава її не визнає.

Жінка гірських сіл – 50 років

У гірських районах Юти на життя гарно дивитися, але жити ним надзвичайно важко.

Карен живе в містечку на 2000 мешканців. Вона працює в школі і долає милі заради всього: лікаря, супермаркету,

аптеки.

Громада закрита. Самотність постійна. Зими довгі, холодні й мовчазні.

Її відсутність — географічна:

простір величезний, але її життя — маленька кімната без виходу.

Епілог – Юта

Юта — штат, який збудував бездоганний образ: родина, порядок, стабільність.

Усе правда. Але за образом — жінки, які тримають жорсткі системи, без права на крихкість, вибір чи запас.

Юта захищає форму, а не людину.

Роздуми – Юта

Відсутність жінок у Юті народжується не з конфлікту. Вона походить від м'якого контролю, такого, що з усмішкою каже тобі, якою ти маєш бути.

Тут жінка мусить бути досконалою. Не вільною. Досконалою.

Цей розділ показує це без прикрас: місце може бути безпечним, чистим, охайним і все одно перехоплювати тобі подих.

Юта не карає жінок. Вона їх спрямовує. А спрямовувати, коли ти не можеш вибирати, — це просто ще один спосіб стерти.

ВЕРМОНТ

Вермонт — це ліси, дерев'яні будинки, нескінченний сніг, мовчазні пагорби, маленькі міста, де всі знають усіх. Це прогресивний, мирний, безпечний штат. Але він і ізолюваний, дорогий, важкодоступний і жорсткий у своєму повільному ритмі.

Жінка тримає три різні ситуації. – географічна ізоляція – непомірна вартість життя – брак справжніх послуг

Це штат, який продає себе як «безтурботний», але безтурботність часто лише наслідок відсутності альтернатив.

Тут жінка зникає не тому, що хтось її стирає. Вона зникає тому, що до неї ніхто не доходить.

Жінка, яка живе сама в горах – 47

років

Клер живе в будинку на пагорбі біля Монпільє. Це не романтична самотність. Це справжня самотність.

Зима: сніг, темрява, обледенілі дороги. Літо: відстань, нікого поруч, жодної негайної допомоги.

Вона все робить сама: – дрова – машина – заплановані закупки – ремонт – надзвичайні ситуації.

Це схоже на свободу. Це щоденне виживання.

Її відсутність — географічна:

світ надто далеко.

Жінка, яка працює в місцевих кооперативах – 35

років. Вермонт любить ідею «сталості». Кооперативи, короткі ланцюги постачання, місцеві продукти.

За цим образом — недооплачувана праця.

Емілі працює у фермерському кооперативі. Це важка робота, холод і скромна зарплата. Вартість життя захмарна: оренда, їжа, бензин.

Розповідь твердить, що «Вермонт — це модель». Для неї Вермонт — крихка рівновага, яка може обвалитися будь-якого місяця.

Її відсутність — економічна:

романтичне бачення стирає її справжні зусилля.

Жінка, яка утримує родину без жодної

підтримки – 39 років. Сара живе в Берлінгтоні. Двоє дітей, робота в маленькій фірмі і колишній чоловік, який то з'являється, то зникає.

Вермонт прогресивний, так, але послуги повільні, мізерні й далекі. Школи ледве тримаються, медицина дорога, а фінансова допомога мінімальна.

Щодня точиться тиха війна: організовувати все самій, пересуватися великою територією, зустрічати надзвичайні ситуації без страховочної сітки.

Її відсутність — інституційна:

держава багато говорить про підтримку, але дає мало.

Жінка, яка тікає з міста й тішить себе ілюзією

що почне все спочатку – 31 рік. Багато хто приїжджає до Вермонта шукати спокою. Тихі будинки, природа і повільніший ритм життя.

Олівія приїхала з Бостона. Вона думала, що знайде рівновагу. Вона знайшла захмарні ціни, ізоляцію і мало можливостей для роботи. Краєвид приголомшливий. Але якщо тобі потрібні громада, динаміка, можливості — тут нічого немає.

Її відсутність — це відсутність інтеграції:

Вермонт приймає, але не відкривається.

Епілог – Вермонт

Вермонт — це тиша, чисте повітря, роздуми. Але це й відстань, непомірні ціни, емоційна ізоляція.

Жінки живуть у тріщинах штату, який працює тільки для тих, хто вже має багато:

– гроші – стабільність – стосунки – здоров'я

Для тих, хто всього цього не має, життя тут стає самотньою і крутою стежкою.

Роздуми – Вермонт

Відсутність жінок у Вермонті не така очевидна, як у суворіших штатах. Вона тонша. Елегантніша. Прихованіша.

Вона виникає з трьох чинників:

– міф простоти, який стирає втому – ціна спокою, яку не кожен може собі дозволити – емоційна відстань, яка ізолює тих, хто потребує допомоги

Цей розділ каже це без фільтрів: природа — недостатній захист. І тиша — не завжди мир. Іноді це просто брак слухання.

ВІРДЖИНІЯ

Вірджинія — штат, що існує на двох рівнях: — інституційному (Вашингтон, округ Колумбія, зовсім поруч) — сільському (Аппалачі та бідні райони)

Це колиска американської історії, але й одне з місць, де сучасна нерівність найпомітніша: усюдисущі військові, бюрократія, багатство, зосереджене на півночі, бідність на південному заході, динамічні університетські міста і застійні передмістя.

Жінка тут стоїть перед трьома фронтами:

– вага інституцій – вага традицій – вага територіальних відмінностей

Вона необхідна присутність у кожній частині штату, але її засмоктує роль, якої вимагає від неї кожен район.

Заможна жінка з півночі штату – 34 роки

Північна Вірджинія — дім для тих, хто працює на Вашингтон: чиновників, аналітиків, федеральних службовців і підрядників.

Елена працює в компанії, пов'язаній з урядом. Добра зарплата, кар'єрні перспективи, неможливе життя.

Вартість життя надзвичайно висока: оренда без контролю, затори, що з'їдають години, і виснажливий робочий графік.

Жінка тут не бідна. Вона виснажена.

Її відсутність — професійна:

усі шукають її, щоб структури працювали, але ніхто не захищає її від повного вигорання.

Афроамериканка з Річмонда – 39

років

Річмонд — місто, яке досі живе однією ногою у своїй історії: сегрегація, невидимі лінії, що ділять райони, школи, які ледве тримаються, величезні розриви.

Аміна працює медсестрою в лікарні. Важкі зміни, складні пацієнти, складний район. Кожен день — гонитва.

Річмонд — місто, що відроджується, але відродження завжди приходить спершу в білі райони.

Її відсутність — расова і соціальна:

вона опора системи, але лишається внизу списку пріоритетів.

Сільська жінка Аппалачів – 50 років

За межами міст Вірджинія змінюється повністю. Порожні вулиці, гори, розкидані будинки, вкорінена бідність.

Лінда живе біля округу Вайз. Вона працює в крамниці, доглядає хвору матір і веде господарство. Поблизу немає медицини, немає громадського транспорту, немає економіки.

Її життя цілком лежить на її плечах. Громада маленька, але не досить сильна, щоб підтримати всіх.

Її відсутність — географічна і структурна:

вона живе там, куди держава не дотягується.

Жінка з Шарлотсвілла – 28 років

Шарлотсвілл — університетське місто, молоде, інтелектуальне, прогресивне. Ідеальне на папері.

На практиці — ні.

Майя працює в кав'ярні біля кампусу. Висока оренда, низькі зарплати, хаотичне студентське життя, нуль стабільності.

Тут культура багата, а життя — ні.

Її відсутність — економічна і культурна:

вона частина міста, але не частина його добробуту.

Епілог – Вірджинія

Вірджинія — клаптикова ковдра ідентичностей, які не з'єднуються. Крайнє багатство вгорі, крайня бідність унизу. Сучасні міста з одного боку, забуті Аппалачі з іншого.

Жінки живуть на кожному клаптику цієї мозаїки, але ніхто насправді не вважає їх головними героїнями.

Вона рухлива, коли треба, нерухома, коли це зручно державі, і завжди корисна.

Роздуми – Вірджинія

Відсутність жінок тут виникає з внутрішнього розколу: розділена територія, обтяжлива історія, незбалансована економіка.

Жінки — клей, що тримає все це разом, але держава вважає їх частиною краєвиду, а не рушійною силою суспільства.

Цей розділ це чітко показує: Вірджинія росте, але росте не для всіх. А позаду лишаються переважно жінки, які підтримують, доглядають і захищають, тоді як їх не захищає ніхто.

ВАШИНГТОН

Вашингтон — не штат: це двигун, замаскований під ідеальний краєвид. Хто дивиться на нього ззовні, бачить зелень, ліси, воду, Сіетл із його фотогенічним силуетом. Хто проживає його зсередини, знає, що тут влада не проголошується: вона здійснюється.

Це одне з небагатьох місць в Америці, де влада походить не з політики, а з технологій, координації, капіталу, наукових досліджень та інфраструктури. Amazon, Microsoft, Boeing, тихоокеанські порти, університети, біотехнології, штучний інтелект, світова торгівля. Західне узбережжя тут не мріє: тут воно виконує.

Вашингтон — штат, де:

— алгоритм вирішує більше, ніж мер — лабораторія рухає більше грошей, ніж цілий округ — порт може зупинити націю — стартап може змінити майбутнє — дослідниця може вплинути на світовий ринок — менеджерка може змінити ритм працівників у десяти країнах

Це влада. Та, що не з'являється на телебаченні. Та, що не здійсмає галасу. Та, що будує і руйнує в тиші.

У цьому сценарії жінки — не просто статистики. Вони — центральні шестерні, мізки, стратегії, операції, чисте

командування. І вони платять високу ціну: самотність, вигорання, постійний тиск, кар'єри, що тебе засмоктують, приватне життя, яке кришиться, поки світ аплодує результатам. Вашингтон не прощає крихких. Він не чекає тих, хто сповільнюється. Він не захищає тих, хто падає.

Ті, хто на вершині, знають це краще за всіх. Кожен, хто бачив владу зблизька — і тут природно входить твоя лінія, — одразу розпізнає різницю між видимістю і впливом.

Бо справжня влада — не театр. Це відповідальність, ризик, витримка і жодного місця для помилки.

Це Вашингтон: лабораторія жіночої влади під високим тиском, де жінкам, які справді командують, ніколи про це говорити. Вони мусять нею керувати.

І цей розділ — їхній портрет. Двадцять два способи показати, що означає бути на вершині штату, який не дає перепочинку.

АВТОРИТЕТНА ПРИМІТКА

«У ті роки, коли я бував у Білому домі за часів Білла і Гілларі Клінтон — а я був першим калабрійцем, якого вони зустріли, — вони завжди називали мене „пан Frega“. Інші, через моє минуле в Gillette, знали мене як „Blade-man“. Два імена, та сама вага: точність, надійність і жодного страху перед владою. Коли ти побачив певні кімнати, ти одразу розумієш, хто насправді командує, а хто тільки грає».

Елена — директорка досліджень ІІІ (Редмонд, 43

роки

Влада: надзвичайно висока Ціна: її приватне життя Елена координує двісті дослідників. Алгоритми, етика, фінансування, тиск із Вашингтона, округ Колумбія. Вона не винаходить продукти: вона закладає основи майбутнього комерційного штучного інтелекту.

Її рука невидима, але присутня всюди. Якщо змінюється одна лінія політики, змінюється цілий ринок.

Вона працює 14 годин на день, мало спить і ніколи не помиляється.

Влада, справжня влада, не дає тобі свободи. Вона дає тобі відповідальність, якої жодна нормальна людина не витримає.

Сара – віцепрезидентка глобальної логістики Amazon (Сіетл, 46

років

Влада: планетарний операційний контроль Ціна: жодної людської рівноваги

Від неї залежать тисячі людей. Порти, літаки, роботизовані хаби, алгоритми розподілу. Коли вона щось вирішує, змінюються терміни доставки в чотирнадцяти країнах.

Її називають «жінкою, яка рухає світ». Вона мало сміється. У неї немає часу.

Влада тут безжальна: двічі не помиляються. Іноді навіть одного разу.

Клаудія – CEO біотех-компанії (Белв'ю, 39 років)

Влада: генетика, інвестори, інноваційні дослідження Ціна: хірургічна самотність Клаудія керує біотех-компанією, яку оцінюють в 1 мільярд доларів. Експериментальні методи лікування можуть змінити те, як лікують рідкісні хвороби.

Вона втратила стосунки, дружбу, частини свого життя. Вона здобула тільки одне: бачення, якого всі бояться і яке всі поважають.

Влада — не гроші. Влада — це коли світ чекає на твій вибір.

Таня – директорка порту Сіетла (50 років)

Влада: глобальна інфраструктура Ціна: безперервний тиск

Порт ніколи не спить. Вона теж.

Контейнери, безпека, стосунки з китайськими, корейськими й американськими компаніями. Влада тут не гламурна: це керування хаосом.

Якщо вона помилиться, зупиниться ціле узбережжя.

Ось різниця між образом і суттю.

Мелінда Френч Гейтс – від прибиральниці до

світової влади

Влада: світовий вплив на здоров'я, освіту і рівність. Ціна: стати символом, не перестаючи бути людиною.

Правда, НАНДО, ось у чому: Мелінда не народилася при владі. Вона бралася за дрібні роботи, навіть прибирала, щоб платити за навчання в Дьюку. У неї була звичайна родина, нуль статків, нуль мереж влади. Усе склалося разом: – важкий

диплом – перша робота в Microsoft, коли це ще була маленька компанія – зростання всередині завдяки заслугам – філантропічне бачення, яке сьогодні рухає мільярди.

Сьогодні вона сидить за столами, де ухвалюють рішення: – світова вакцинація – політика жіночого здоров'я – право на освіту – стратегічні інвестиції – програми ООН.

Справжня влада. Не та, яку бачиш у спалахах. Та, що змінює життя.

І саме тому її історія така важлива: бо вона починається знизу і піднімається туди, куди доходять небагато жінок у світі.

Наомі – директорка з безпеки, Big Tech (Сіетл, 45

років

Влада: глобальна безпека, кіберрозвідка Ціна: професійна параноя

Наомі ніколи по-справжньому не спить. Вона керує цифровою безпекою одного з технологічних гігантів Західного узбережжя. Вона визначає протоколи, передбачає атаки, блокує вторгнення і керує кризами.

У неї команда з шестисот людей. Щось може статися будь-якої хвилини.

Справжня влада = відповідальність, яка розбиває тобі серце. Бо коли вона помиляється, банки, лікарні та уряди повільно зупиняються.

Ніхто її не бачить. Але всі користуються світом, який вона захищає.

Дженніфер – фінансова директорка Microsoft Cloud (Редмонд, 51

рік

Влада: світові цифри, стратегії, інвестиції Ціна: жодного перепочинку для розуму

Вона керує мільярдами, наче це рядки в зошиті. Вона з тих людей, які можуть рухати акції, ринки й партнерства.

У неї люта здатність: вона бачить ризик раніше за інших.

Її називають «жінкою з твердою рукою». Без неї вся хмарна галузь не була б такою сильною, як сьогодні.

Ціна? Мозок, який ніколи не зупиняється. І тіло, яке роками багає про відпочинок.

Мей Лін – керівниця Google Deep-mind (сіетлський хаб, 38 років)

Влада: передові дослідження ШІ Ціна: ізоляція всередині еліти

Мей Лін — вундеркінд, але вона за це платить. Вона дитина-геній, випускниця МІТ, потім передовий ШІ. Тепер вона очолює одну з найстрашніших і найшанованіших груп у галузі.

Вона бачить світ як досконалий алгоритм: швидкість, точність, бачення.

Але її соціальне життя — пустеля. Її самотність пропорційна її таланту. Влада будує, але розділяє. Ізабель – директорка операцій Фонду Гейтсів (Сіетл, 47 років) Влада: світовий

вплив Ціна: заморожені емоції Ізабель мало говорить. Вона організовує. Вона рахує. Вона розподіляє кошти лікарням, на вакцини, школам і жіночим програмам. Вона не впізнане обличчя. Вона логістичний мозок за мільярдами доларів. Працює з урядами, громадськими організаціями, науковцями, міністрами. Коли ти на такому рівні, у тебе немає друзів, у тебе є тільки справи. Її людяність лишається прихованою заради захисту. Карла – командирка берегової охорони PNW (Такома, 44

роки

Влада: море, рятування, федеральні операції Ціна: зношене тіло Карла командує командами, які протистоять штормам, кораблям, нелегальному трафіку, надзвичайним ситуаціям. Вона жінка зі сталі, яку поважають навіть чоловіки, що не поважають нікого. Вона рятувала життя, давала раду екологічним катастрофам, керувала нічними операціями в бурхливому морі. Влада тут фізична. Брудна. Справжня.

Ціна? Її тіло вкрите невидимими шрами.

Андреа – головна інженерка Boeing

Авіація (Еверетт, 49 років)

Влада: світова авіація Ціна: нести на своїх плечах безпеку мільйонів людей

Андреа проєктує авіаційні рішення. Коли вона підписує деталь, ця деталь літає над усією планетою. Вона одна з дуже небагатьох жінок, які керують інженерними командами такого рівня.

У неї авторитет, який не кричить. У неї погляд, який оцінює, а не вагається. У неї нерви людини, яка не може помилитися в жодному гвинтику.

Ціна? Постійний, тихий страх, який знають тільки ті, хто відповідає.

Софія – директорка відділення невідкладної допомоги, UW

Medical (Сіетл, 52 роки)

Влада: справжня медицина, рішення, які рятують або руйнують життя Ціна: спалена душа

Софія — та, хто тримає лікарню на ходу, коли вибухає хаос. Вона не працює в естетичній медицині. Вона працює там, де з'являються кров, передозування, аварії, психіатричні кризи і крайня бідність.

Влада тут безжальна: вирішуй зараз, не завтра. І вона вирішує. Щодня. Двадцять років.

Ціна? Ніщо її вже не дивує. А це для людини дорого коштує.

Харуні – директорка з безпеки і

торгівлі порту Такоми (45 років)

Влада: міжнародна торгівля і безпека Ціна: життя під постійним геополітичним тиском

Харуні — жінка, яка говорить із: – ФБР– ВМС– японськими компаніями– корейськими компаніями– внутрішньою координацією– федеральними агентствами.

Вона керує легальним рухом вантажів, перевітками, безпекою суден і міжнародними аудитами. Вона контролює частину ланцюга, на якому тримається Західне узбережжя.

Ціна? Жодної спокійної ночі. Кожне судно, що заходить, — особиста відповідальність.

Чжень – СТО багатомільярдної фінтех-

платформи (Белв'ю, 36 років)

Влада: справжні гроші, транзакції, системи, які не можуть упасти
Ціна: етика, що важить більше за гроші

Чжень не має часу на розповіді соцмереж про «жінок у техніці». Вона і є техніка.

Вона керує фінансовими системами без ризику. Вона рухає мільйони щохвилини. У неї технічна влада, яка панує навіть над вищим керівництвом. Це називають «тихим ударом»: коли вона говорить, рішення змінюються.

Ціна? Етика, яку щодня треба захищати від компромісів інших.

Міріам – керівниця відділу цифрових злочинів, Патруль штату

Вашингтон (40 років)

Влада: невидимі розслідування
Ціна: щодня бачити людську темряву

Міріам командує підрозділом, про який ніхто не знає, але якого всі бояться. Кіберзлочинність, педофілія, міжнародне шахрайство, цифрове насильство, викрадені особистості. Вона та, хто зламає системи, знаходить, повертає і розбирає.

Справжня операційна влада. Вона не гламурна. Вона необхідна.

Ціна? Її розум веде битви, яких ніхто не мав би бачити.

Лейла – директорка глобальних стратегій хмари та ІІІ

(Сіетл, 48 років)

Влада: визначає технологічні правила майбутнього Ціна: жити в постійній війні розуму

Лейла не менеджерка. Вона архітекторка цифрової екосистеми. Вона говорить з урядами, транснаціональними корпораціями й інституціями. Вона пише політики, які стануть світовими стандартами. У неї кабінет із видом на озеро, але її розум живе на іншій планеті. Справжня влада ось яка: вирішувати шлях раніше, ніж світ зрозуміє, куди йде.

Ціна? Немає паузи. Немає «потім». Немає нормальності.

Рейчел – менеджерка операцій космічного виробництва

(Кент, 44 роки) Влада: приватна космічна галузь Ціна: втратити зв'язок із життям на Землі

Рейчел керує операціями компанії, яка виробляє компоненти для орбітальних апаратів: супутники, модулі, датчики.

Коли щось не працює, їй дзвонять о третій ночі. Коли все працює, ніхто про неї не згадує.

Влада в космосі жорстока: одна помилка спалює 400 мільйонів доларів за секунду.

Вона це знає. І живе на цій межі щодня.

Нур – директорка департаменту енергетичної політики

штату (Олімпія, 51 рік) Влада: вирішує долю енергетики цілого штату. Ціна: бути ненависною для всіх груп тиску.

Нур — жінка, яка підписує документи, що змінюють клімат, транспорт, ціну рахунку, промислове життя.

Екологи вважають її надто повільною. Промисловці вважають її надто суворою. Політики її бояться, бо вона знає питання краще за них. Бюрократична влада високого рівня невидима для медіа, але саме там вирішується все.

Нур командує, не показуючи цього. Ціна? Бути ідеальною мішенню.

Гелена – керівниця цифрових операцій уряду

штату (Олімпія, 46 років)

Влада: інфраструктура, дані, державні послуги Ціна: захищати цілий штат із надто малою командою

Гелена координує критичні системи: цифрову ідентичність, інфраструктуру, медичні служби, шкільні мережі, надзвичайні ситуації.

Вона знає, що атака на її систему означала б хаос для мільйонів людей. Її телефон ніколи не вимикається. Ніколи.

Вона жінка, яка працює на «сірому боці влади»: ні політичному, ні приватному. Той, якого ніхто не бачить, але від якого залежить усе.

Ціна? Постійне відчуття непевності.

Дана – старша венчурна інвесторка, з мільярди доларів в

управлінні (Сіетл, 42 роки)

Влада: вирішує, хто живе, а хто помирає у світі стартапів Ціна: стати машиною, яка мало відчуває і забагато оцінює

Дана інвестує в технологічні компанії. Їй досить сказати «НІ», щоб знищити проєкт. Їй досить сказати «ТАК», щоб створити п'ятдесят робочих місць. У неї хірургічний холод людини, яка бачить талант і оцінює його без емоцій. Вона антитеза підприємницької романтики.

Влада капіталу проста: хто має гроші, той керує майбутнім інших.

Вона робить це, не здригаючись. Ціна? Емоції лишаються за дверима кабінету. Завжди.

Епілог — Вашингтон

Вашингтон — штат, який не просто функціонує: він командує. Він робить це не гаслами чи конференціями, а руками, що рухають технології, координацію, дослідження й інфраструктуру. І всередині цієї системи жінки не просять місця: вони його беруть.

Це вони керують алгоритмами, лікарнями, портами, енергетикою, космосом, безпекою, капіталом. У них немає часу говорити про себе і немає жодного бажання подобатися.

Їхня влада не гучна. Вона структурна. Вона прихована в кодах, контрактах, стандартах і протоколах. Це влада, яка вирішує,

не потрапляючи на фото.

Вашингтон — не м'який штат. Це складний механізм, який поглинає тих, хто не дає ради. А жінки, які витримують на такій висоті, — не символи. Вони опори.

Цей розділ це показує: справжня влада існує, і тут у неї жіноче обличчя.

Роздуми — Вашингтон

Влада жінок у Вашингтоні походить не з доброти, а з компетентності. Вона походить не з того, що «жінкам дають голос», а з того, що в багатьох жінок тут мізки, здатні зрушувати цілі галузі.

Вашингтон — штат, де важить те, що ти вмієш робити, а не те, ким ти себе називаєш. І жінки, які панують у цьому середовищі, платять надзвичайно високу ціну: самотність, перенапруження, приватне життя, зведене до дужок, ідентичності, збудовані на результатах, а не на емоціях.

Влада, справжня влада, — не нагорода. Це тягар. І ті, хто справді її несе, не скаржаться. Вони її тримають. І щодня платять за різницю між видимістю і значущістю.

У цьому штаті немає місця для «майже». Або ти на рівні, або тебе поглинають.

Жінки Вашингтона на рівні. І часто вище.

Лист автора

Я пізнав владу зблизька ще до того, як зрозумів, що одного дня про неї напишу. У Білому домі, коли Білл і Гілларі Клінтон були центром світу, мене називали «пан Frega».

Першим калабрійцем, якого вони зустріли. Інші, через моє минуле в Gillette, називали мене «Blade-man»: різальник, той, хто доводить до кінця, чоловік, який ніколи не схибить у лінії.

Відтоді влада мене не вражає. Я її розпізнаю. Я її вимірюю. Я знаю, коли вона справжня, а коли лише театр. У Вашингтоні театри марні. Тут влада конкретна, як сталь портів, швидка, як сервери, крихка, як погано відкалібрований алгоритм, дорога, як рішення, яке не можна скасувати.

А жінки, які несуть її на своїх плечах, пам'ятають просту річ: влада — не привілей. Це відповідальність. І ті, хто справді її має, про це не кажуть: вони це показують.

ЗАХІДНА ВІРДЖИНІЯ

Західна Вірджинія — одне з найпоранініших місць Америки. Це гори, шахти, опіюди, безробіття, ізольовані церкви, крихкі школи, зруйновані родини. Це один зі штатів, що втратили все: свої галузі, свою молодь, своє здоров'я, свою довіру.

Тут жінка не живе: вона тримає руїни.

Жінка закритих шахт – 53 роки

Цілі міста жили з вугілля. Потім усе закрили. Люди лишилися, а робота — ні.

Лінда була дружиною шахтаря. Тепер вона живе з двох дрібних робіт, чоловіка з хворобою легень і сина, якого вже немає.

Її відсутність — промислова: держава покинула цілу галузь і залишила жінкам збирати те, що лишилося.

Жінка в опіоїдній кризі – 37 років

Західна Вірджинія — епіцентр опіоїдного спустошення Америки. Емілі втратила сестру, її брат лікується від залежності, а чоловік розривається між залежністю і тверезим розумом.

Вона працює в громадському центрі й щодня бачить те, що решта країни ігнорує.

Її відсутність — водночас медична і політична: вона жертва системи, яка знищила покоління.

Жінка глибоких Аппалачів – 44 роки

Гори, що ізолюють, вулиці без ліхтарів, неможливі відстані.

Карен живе в селі на сімсот мешканців. Школи бідні, медицина далеко, економіка в застої.

Її життя нерухоме, як краєвид. І ніхто її не бачить.

Її відсутність — географічна.

Жінка, яка вчить там, де ніхто не хоче – 29

років

Молоді вчительки тут надзвичайна рідкість. Меган лишилася, бо ніхто інший не хотів.

У неї класи з травмованими дітьми, крихкими родинами і нулем ресурсів. Це чиста відвага, але система її не винагороджує.

Її відсутність — інституційна: держава вимагає від неї всього і нічого не дає натомість.

Епілог – Західна Вірджинія

Західна Вірджинія — жорстоке нагадування: коли падає економіка, падає ціле суспільство.

Жінка лишилася єдиною опорою. Але однієї опори не досить, щоб тримати гору.

Роздуми – Західна Вірджинія

Відсутність жінок тут походить від покинутості. Жодну іншу країну не залишили отак гнити. А жінки платять найвищу ціну: догляд, виживання, мовчання, традиції, що стискають, як клітки.

Тут опір — не чеснота. Це необхідність.

ВІСКОНСИН

Вісконсин — географічний та емоційний парадокс: аграрний і промисловий штат, жорсткий і лагідний, просторий і задушливий. Пиво, молоко, фабрики, ліси, замерзлі озера. Заможні університети, порожня сільська місцевість, міста, яким важко дихати. Тут жінки не зникають — їх нормалізують, ніби тягар виживання вписаний у контракт народження.

Молочна фермерка – 45 років

Вісконсин — це молоко. Але за кожним галоном — спини, що гнуться, коліна, що кричать, життя, у яких десятиліттями не було неділі.

Сара прокидається о 4:00. Не з чесноти: з необхідності. Корови, яких треба подоїти, машини, що не прощають помилок, нескінченна бюрократія, сніг, що стирає дороги й

оптимізм. Багато чоловіків зламалися, коли сільське господарство перестало бути роботою і перетворилося на смертельну лотерею. А жінки? Вони взяли кермо, так і не ставши капітанами.

Відсутність Сари — сільськогосподарська, системна і жорстока.

Вона робить усе. Вона тримає на плаву родинну справу. Але в суспільстві її не існує, вона привид, що приносить дохід.

Жінка з Мілуокі — 34 роки

Мілуокі — відкрита рана: жорстке, нерівне, розшароване місто. Захмарний рівень бідності, покинуті школи і нестерпне насильство.

Джасмін працює в школі, де бракує вчителів, грошей і майбутнього. У неї двоє дітей і партнер, який є поруч тільки тоді, коли він не потрібен. Щоранку вона проходить районами, де ніхто не говорить про мрії: тут головне — пережити тиждень.

Її відсутність — міська.

Місто нею користується і її виснажує. Воно називає її «сильною» — образа, замаскована під комплімент.

Фабрична робітниця — 51 рік

Промисловість Вісконсину вже не та, що колись обіцяла стабільність і пенсію. Сьогодні це рулетка: довші зміни, примусові понаднормові і зарплати, що падають, поки вартість життя росте.

Марія — ветеранка конвеєра: зношені зап'ястки, зіпсована спина, нуль запасу. Вона повторює той самий рух тисячі разів, ніби її тіло — змінна машина.

Її відсутність — промислова.

Це невидимість робітниці, яка тримає все в русі, і ніхто не згадує про неї в офіційних промовах.

Жінка холодної Півночі – 57 років

Північний Вісконсин — інша планета: нескінченні ліси, нерухомі озера під метрами льоду, самотність, яка не питає твого дозволу.

Карен живе в хатині біля Сьюпіріора. Сніг лежить пів року. Відстані — це кара: милі порожніх доріг відділяють усе від цивілізації. Тут жінки не зникають: вони повільно розчиняються, як пара на холоді.

Її відсутність — кліматична і географічна.

Ніхто її не бачить, бо ніхто туди не доїжджає.

Епілог – Вісконсин

Штат функціонує. Фабрики працюють. Ферми виробляють. Міста витримують удар. І завжди за кожним шматком цієї хиткої рівноваги стоїть жінка, яка робить брудну, мовчазну роботу.

Але ніхто цього не каже. Не через злий намір. Бо так зручніше.

Роздуми – Вісконсин

Відсутність тут походить від токсичної догми: «жінка Середнього Заходу сильна від природи». Зручна казка для тих, хто не хоче бачити ціну цієї сили. Це не чеснота. Це не генетичний талант. Її виживання маскують під моральний обов'язок.

А коли виживання стає звичкою, життя перестає бути життям.

ВАЙОМІНГ

Вайомінг — порожнеча, що дихає. Земля зубчастих гір, нескінченних прерій, невгамовного вітру, вільних коней, нафтових свердловин, вантажівок, вугілля і відстаней. Тут простір — не поняття: це сила, яка тебе формує.

Це найменш населений штат Америки. І один із найворожіших для жінок. Бо тут життя не обговорюють: його приймають. Воно фізичне, щоденне, тотальне. І немає захисту, якого ти не можеш збудувати сама.

Жінка з ранчо – 49 років

Кім живе на ранчо завбільшки з округ. Її дні — вихор надзвичайних ситуацій: сідла, тварини, отелення о третій ночі, порвані вітром огорожі, хижаки, сніг по коліна.

Чи працює вона як чоловік? Ні. Вона працює більше за більшість чоловіків. Бо поки вони ламаються раз і падають, вона ламається десять разів і йде далі.

Але в очах світу вона не людина: вона сільськогосподарська функція, операційний елемент власності, присутність, яку сприймають як належне.

Її відсутність — сільськогосподарська, структурна, нормалізована.

Жінка нафти й газу – 37 років

Алекс занурена в лагідне пекло американської енергетики. Нemoжливі зміни, вбивчий холод, середовища, де панують чоловіки і де жарти ріжуть більше за леза. Вона компетентна, ясна головою і підготовлена. Набагато більше, ніж багато хто з тих, хто заробляє більше за неї. Повага приходить до неї частинами, як послуга. Решта — мовчання, натяки і зусилля. Професійні, фізичні та психологічні.

Її відсутність — промислова і сексуальна:

вона невидима не тому, що нездатна, а тому, що надто здатна в місці, яке не хоче її визнати.

Жінка маленьких містечок – 55 років

Тут містечка — не містечка: це осередки опору на двісті–триста мешканців. Церква, крамниця, дві дороги, шериф на пів ставки.

Лінда робить усе, що тримає громаду на плаву: банк, аптека, волонтерство, закупи для старих, догляд за дітьми, надзвичайні ситуації, комітети, похорони, підтримка, присутність.

Вона — людський механізм, який не дає мікрогромадам розвалитися.

І все ж ніхто її не бачить. Її існування сприймають як належне, автоматичне, ніби це роль, написана в інструкції.

Її відсутність — громадянська: основоположна, але невизнана.

Жінка національних парків – 32 роки

Єллоустон, Гранд-Тітон — території, які всі нібито знають, але ніхто насправді не знає.

Вона рейнджерка, провідниця, біологиня й аналітикиня. Вона чує звуки тварин раніше, ніж ті з'являться. Вона вміє читати сліди, місцевість і надзвичайні ситуації. У неї справжня влада над краєвидом, але в неї немає громади. Вона живе в ізоляції, як та, хто населяє невидимий кордон: забагато природи, щоб почуватися частиною цивілізації, забагато відповідальності, щоб дозволити собі крихкість.

Її відсутність — професійна і географічна:

вона там, вирішальна, але далеко від усього.

Епілог – Вайомінг

Вайомінг люто гарний, гарний до запаморочення і смертельно суворий.

Жінок тут не ігнорують: їх поглинає краєвид.

Вітер забирає їх шматок за шматком, відстань їх виснажує, самотність висікає їх, як вулканічний камінь. І зрештою вони вже не знають, де починається жінка і де закінчується територія.

Роздуми – Вайомінг

Жіноча відсутність тут виникає із самої природи: простір, холод, тиша, ізоляція.

Жінка стає частиною території, ніби їй не потрібні права, захист, мережа чи громада.

Але все якраз навпаки. Саме тому, що вона живе в найсуворішій частині Америки, вона потребує більше захисту, ніж інші.

А натомість від неї вимагають стати скелею. Стати красвидом. Зникнути без звуку.

Ferdinando Frega